

Szerkesztőség:

Rimaszombatban, Pokorágyi-
uteza 1. szám Ide intézendő
a lap szellemi részét érdeklő
minden közlemény és levelezés

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona

GÖMÖR-KISHONT**VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.****MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: VASÁRNAP.**Felelős szerkesztő: **KOMÁROMY ISTVÁN.****Kiadó-hivatal:**

Rimaszombat, Deák Ferencz-u.
8. sz. a. a könyvkereskedésben
— Ide intézendők a kiadó hiva-
talt illető előfizetés, hirdet-
mény, nyilttér és egyéb felszó-
lalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor tér-
fogati 12 fillér.
Többszöri hirdetésnél árked-
vezmény.

Nyilttér:

Egy sor 40 fillér

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont” kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legzélszerűben posta-utalvány útján eszközölhető. — Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.

A kisiparosokról.

Egy nagyon felháborító esetet hallottam a napokban.

Egy asztaloslegény megrakott egy taligát különféle asztalos szerszámokkal, deszkákkal, majd megparancsolta a vele volt satnya inasgyermeknek, hogy a taligát terhével együtt vigye el a város másik végén levő műhelybe s aztán ő maga, mint ki dolgát jól végezte, pipára gyújtott s ballagott hazafelé.

A gyermek pedig terhével sirva maradt ott, s ha nem akadt jó szívű ember, ki segítsen neki irgalomból a taliga tolásban, talán egész életén fogja érezni a taliga terhét. A legény — vagy pardon segéd — pedig ezért lelkifurdalást nem fog érezni soha, mert ő vele is így tettek, mikor inas volt.

Azt pedig magam is nagyon gyakran látam, mikor a vasárnap délig házidolgok, disznóhizlalás körül foglalatostkodó csizmadia vagy szusterinas elindult szabad vasárnap délutánját élvezni egy szurtos-mocskos zsákkal a vállán, abban a biztos tudatban, hogy ha azt estére ócska cipőkkel, elhajított csizmatalp darabokkal teli nem viszi haza, száraz lesz a vacsorája, ha csak könyeivel meg nem nedvesíti.

Hogy ezek mindennapi dolgok, tanukul hívom fel rá iparos polgártársaimat s ők keszgesen igazolni fogják, hogy ők is így tanulták ki mesterségüket, de igazolni fogják azt is, hogy ma is nem egy iparos inas járja ki ezt a kálvariát addig, míg megszerzi a szabaduló levelet.

Oly mindennapi dolgok ezek, hogy az emberek egész természetesen tartják egész addig, míg valaki meg nem botránkozik rajta.

Ekkor azonban feljajdul az inas gazdája s szidja az inast, meg az közönséget, hogy nem pártolja a hazai ipart.

Nohát én a hazai ipart akarom pártolni akkor, mikor ezeket a dolgokat szellőztetem s felhívom azokra az iparhatóság figyelmet.

Törvény mondja ki, hogy a tanoncz csak az iparhoz tartozó munkáknál alkalmazható s e rendelkezés megszegése kihágás.

Az iparhatóságnak kötelessége a tanonczokról lajstromot vezetni s gondoskodni, hogy legalább havonta értesítést nyerjen a tanonczok magaviseletéről, iskolalátogatásáról és erről saját kiküldöttjei által is meggyőződést szerezhet.

Az iparhatóság városokban a városi tanács, járási községekben a főszolgabíró.

Kaptak-e e hatóságok valaha e tekintetben oly értesítést, hogy közbelépésük szükséges lett volna? — Alig hiszem.

A tanoncz — mondjuk magyarul — az iparos inas soha nem fog se a városi tanácshoz, se a főszolgabíróhoz panaszra menni, hanem inkább megszökik a mesterétől.

A mester azonban ekkor beállit a hatósághoz s a szökevényt a karhatalom visszahozza.

Szükséges azért, hogy az iparhatóság kéretlenül is beleavatkozzék azokba az ügyekbe, melyek fölött itélkezni panasz esetén hivatott.

Az iparhatósági megbizottak intézménye nemcsak decorum, de kötelesség is, s a hol a mester nem tudja megvédeni a segédek rosz bánásmódja ellen a védtelen inasgyermeket, védje meg a hatóság e célra szervezett közegeivel, ha pedig a mester a bűnös, védje meg ő ellene is.

De még mindezeknél alkalmasabb és hivattottabb forum e tekintetben az ipartestület, melynek felügyeletét kikerülni teljesen lehetetlen.

És ha mindez kevés lenne, ott van az ipartestületi békéltető bizottság, melynek surlódások esetén döntő szót biztosít a törvény.

Igazán annyi szervünk, annyi forumunk van az iparos alkalmazottak védelmére, hogy teljesen fölösleges az állatvédő egyesület módjára külön embervédő egyesületet alakítani.

És ime baj van mégis!

Az inas egy kálvárián keresztül jut a szabaduló levelhez, a segéd műveletlen s elégedetlen, sokszor megromlott s a mester szegény, él napról-napra, félve mindig a holnap nyomorától; együtt pedig valamenyien várnak epedve valami Messiást, ki őket megszabadítsa, az inast mesterétől és segédeitől, a segédet a mesterétől való függéstől, a mestert a mindennapi nyomortól s valamennyit attól a kintől és szenvedéstől, mely az iparnak osztályrésze lett azóta, mióta a töke bebizonyította, hogy számottevőbb az emberi élet irányzásában, mint az ipar- és milliók munkás keze.

És a Messiás nem várta magára, ha hívják megjelenik, s bemutatja magát: hívtál, jöttem — én vagyok az üdvözítő Socialismus.

És a socialismus lesz Messiás és rém egy személyben.

Messiása minden üldözöttnek, de egyúttal réme is minden igaz törekvésnek, mert a mint a kard áldásos a honvéd kezében, de átok a hódítóban, ugy átok a socialismus is annak a gyermekkorától üldözött elégedetlen iparos elemnek kezében, mely egy életen át csak ellenséget látott mindig és mindenben, de pártfogót és védőt soha és senkiben.

Nevelje a mester és iskola becsületes és szorgalmas munkássá az iparos inas gyermeket, az erre hivatott hatóságoknak lelkiismeretes gondját képezze, hogy e tekintetben visszaélések soha elő ne fordulhassanak, legyen az inasnak és legénynek igazi otthona mesterének háza, hol szeretett csalátagként érezhesse magát, mint régebben a czéheknek korában, s akkor, ha szeretetben, komoly tanulásban és munkában képezi magát ki segéd, majd mesterré a zsenge iparos gyermek, nem lesz réme egy világnak a socialismus, mert nem feyverzi fel vasdoronggal s utcakövel az ádáz gyűlölettől égő iparos munkást, hanem élesztő kovászként hat be a szeretet erejével a forrongó társadalom testébe, hogy átváltoztassa azt egy jobbá, egy tökéletesebbé.

A „Napközi Otthon” megnyitása.

Az emberszeretet már sok jót teremtett. Mint tavaszi eső, márcziusi szellő: fagyos közönyt oszlat, rideg önzést olvaszt. Sziklákon, köveken — közsív emberekben csodás érzést fakaszt, csodás virágokat. Ahová eljuthat, amerre eltéved: utjában, nyomában hála s öröm éled. Fel nőttek öröme, gyermekek hálája . . . Asszonyok és férjek! — leányok, legények! — im áll az oltára: siessünk hozzája s áldozzunk is rája!

Igen! újra megjelent, újra munkás lett itt mi közöttünk az emberszeretet, a jótékonyosság. S akik közénk hozták, ismét a mi jóságos, ismét a mi szépséges asszonyaink azok. Rimaszombat és Vidéke jót Nőgyesületének áldozatkész, buzgó tagjai. Alig várták az áll. el. iskolák gondnokától a tanyai és a szegény iskolás gyermekek napközi otthonának felállítását kérő felhívást, rögtön szervezkedtek, munkához fogtak csendben,

zajtalanul. S ime f. hó 4-én, hétfőn, már meg is nyitották a szegény gyermek-konyhát: a Napközi Otthon!

A megnyitást ugy az azon megjelent szép hölgykoszoru, valamint a nagy számban képviselt férfi vendégek és az elhangzott szép beszédek valóságos ünneppé, lélekemelő kedves ünnepévé avatták. A polgári leányiskola igazgatóját és tanári testületét csak dicséret és elismerés illeti, hogy a IV. o. leánykákat elhozták mind.

Ugy délelőtt 11 óra tájban csaknem szintültig megtölték mar az áll. el. leányiskolának tornatermét az érdeklődő emberbarátok.

Az egész intézmény lelke, leleményes szervezője és bőkezű megalkotója *Samarjay Jánosné* nőegyl. elnök körül ott láttuk *Molnár Józsefné* alelnököt és a fáradhatatlan igazgatót: özv. dr. *Marikovszky Istvánné*, továbbá: dr. *Baksay Dezsőné*, özv. *Bernáth Gyuláné*, dr. *Cziner Miksáné*, özv. *Csider Antalné*, *Eperjessy Józsefné*, *Ethy Aranka*, *Geduly Gézané*, *Feketéné-Otte Hedvig*, dr. *Kovács Lászlóné*, *Kern Adolfné*, *Máriássy Lászlóné*, *Ráróssy Gyuláné*, *Madarász Pálné*, özv. *Szabó Károlyné*, *Széplaky Lajosné*, özv. *Török Jánosné*, özv. *Török Elemérné*, *Soós Gyulay Hermin*, dr. *Veres Samuné*, dr. *Wallentinyi Dezsőné* nőegyl. vál. tagokat, *Gyürky Margit*, *Institőrész Marcsa*, *Ratkó Margit* polgári és elemi leányiskolai tanítónőket, *Soós Irént* is több vendéget. A férfiak között: *Lukács Géza* gondnoksági elnök körül: *Baksay István* kir. tan. nőegyl. titkár, *Fábray János*, *Geduly Géza*, *Kolbay Sándor*, dr. *Kovács László* polgármester, dr. *Kármán Aladár*, *Loysch Ödön*, *Szémann Endre* prépost, dr. *Veres Samu*, dr. *Wallentinyi Dezső* gondnoksági tagokat; *Törköly József* és *Matolcsy Pál* igazgatók vezetése alatt: *Bodor László*, *Fülep Béni*, *Fekete Mihály*, *Hujber József*, *Timko Mihály*, *Schloss Lajos* tanítókat, *Simon József*, *Szigeti Benedek Gyula* főgimn. tanárt és még több emberbarátot.

Ugy féltizenkettő lehetett az idő, a midőn az elnöki asztal mellől felállt *Samarjay Jánosné* és szívélyes szeretettel köszöntvén a nőgyesület választmányára nevében a gondnokság elnökét és tagjait és az összes megjelenteket, az igaz nemes lelkeket jellemző benső öröm hangján jelentette, hogy a nőgyesület szíves készséggel teljesítette az áll. el. iskolai gondnokság kérését. A szegény iskolás gyermekek Napközi Otthonát — a nőgyesület, a város, a pénzüzetek és a nagyközönség áldozatkészességéből e tél folyamára ismét szervezte és felállította. S e tétével nem csupán emberbaráti jótékony-ságot, hanem az új idők szellemében hazafias és socialis orvoslást is vélt gyakorolni sok sebből vérző szűkebb hazánkon és társadalmunkon. Az intézmény készen várja a bejelentett betven tanyai és szegény iskolaköteles gyermekeket, hogy megvédje őket a tél hidege és a gonosz tanácsadó éhség ellen. Védeni fogja déli meleg étellel, meleg teremmel. — Befejezésül kéri tehát ugy a gondnokság, mint az egész diszes közönség hathatós támogatását a jövőben is.

A zügó lelkes éljenzés csillapodtával, — mely a szeretett vezér szavait követte — *Lukács Géza* vármegyénk sokoldalú és tevékeny főjegyzője hálásan megköszönte a gondnokság és a tanítótestület nevében a nőgyesületnek áldozatkészését és fáradozását, mellyel a szegény iskolások számára biztos otthon nyitott. Majd behatóan és találóan fejtegetvén a jótékony intézménynek kulturális és hazafias missióját és nagy jelentőségét, nagyhatású beszédét a nőgyesületnek és kiváló elnökének éltetésével végezte — általános, zajos helyeslés és meleg éljenzés közben.

Ekkor az elnöklő *Samarjayné* még szép szavakkal mondott köszönetet Rimaszombat város közönségének és jelenlévő polgármesterének előzékeny készségeért, mellyel a Napközi Otthon számára szükséges helyiséget átengedte, azt berendezé és fűtéséről is gondoskodott.

Dr. *Kovács László* polgármester sikerült rögtönzessel felelt a nem várt üdvözlésre s a maga részéről is, a város, mint hatóság részéről is leghathatósabb pártfogását és segítségét ajánlotta fel és bocsátotta a jótékony nőgyesület rendelkezésére. Szónoki lendülettel elmondott és köztetszéssel fogadott beszéde után az egész közönség bevonult a konyhába, hol jóleső lelki örömmel gyönyörködött mindenki az első meleg ebéd tüneményesen gyors elfogyasztásában.

. . . Az emberszeretet új oltárt teremtett. Szegénynek, árvának — fiúnak, leánynak: hetven iskolásnak. Lobog már a lángja: áldozzunk hát rája! —ő.

Városi-bunda, Utazó-bunda, Gazdasági rövid bunda, Dán iramszarvas bőrkabát, Lábzsák, Lábtakarók, továbbá férfi- és női cipő, férfi- és női divatozikkék nagy választékban kaphatók

REISZ M. női- és uri divatüzletében.

Karácsonyi disztárgyak és kézimunka félárban kaphatók.

Hullámok az idők folyamának felszínén.

1. Szocializmus. — 2. Nőkérdés.

Írta és felolvasta a rimaszombati polgári olvasóköri deez. 3-án Dr. VERES SAMU.

M. t. hölgyeim és uraim! Igazi malomkövet hengerített a szívemre e nemes társas egyesületnek nagyszerű elnöke akkor, mikor azt a feladatot bízta rám, hogy az önök becses figyelmét egy rövid felőrra lekössem.

Mert egyaránt nehezemre esett volna a szép megbízást elfogadni és visszautasítani. Hiszen nincs nehezebb annál, mint megígérni valamit abban a tudatban, hogy az elérendő siker egy árva babérlevelet sem fog teremni, vagy visszautasítani azt, a mit elfogadni erkölcsi kötelesség.

E sulyos dilemmából csak az által menthetem ki magamat valahogy, ha mostani beszélgetésünk során sikerül valami olyan témát találnom, mely elég alkalmas arra, hogy mindkét nemi levő m. t. hallgatóimnak figyelmét — ha nem is egyszerre — legalább felváltva, némileg lekötthessem.

Pl. ha a férfiaknak beszélnek valamit a szocializmusról, mint a mai kor forradalmáról, melynek igazságai, mióta Jézus Krisztusnak, az istenembernek ajkairól elhangzottak, minden korszakban óriási felfordulást szültek, — a nőket érdeklő dolgok közül pedig a tartalékosok behívásáról, a mi ha valósággal megtörténne, szintén okozna néminemű ribilliót.

De volna nekem sok minden egyéb mondani valóm is, nehány oly kérdés, melyek fölött épen e helyen kellene eszmecsere-t folytatni. Tekintve azonban azt, hogy talán még sohasem lebegett a levegőben annyi kényszer, idea, mint jelenleg, melyeknek hatása alól nem bírjuk magunkat kivonni s tekintve azt, hogy ez idő szerint ép olyan eszmék uszálnak az idők folyamának hullámain, melyekkel szembe szállani ép oly veszedelmes, mint a dráma hősének az elébe tornyosuló akadályokat leküzdeni; bele vetem lelkemet én is abba az áradatba, mely mai napság magával ragadja ügyszólván az egész művelt világot s míg az ár engem is tovább hűmpölyg, megkísértem gondolataim derengő fényével némileg megvilágítani azokat az uralkodó eszméket, melyek a mai kor társadalmi mozgalmainak fundamentumát képezik.

Senkinek sem lehet kétsége a felől, hogy az emberiség fejlődésének minden mozzanata tulajdonképen az emberi koponyákban fogamzott meg, de az eszmék, mihelyt kipattantak, átalakultak mozgató erőkké s ott hagyták nyomukat sokszor évszázadokra nyúló korszakok szellemén.

Azok, kik a néplelek filozófiájával foglalkoznak, az egyes korszakokon uralkodó eszmék láncolatát a valóságnak megfelelő igazsággal összeállították. — Az első uralkodó eszme az emberiség gyermekkorában a hősiesség volt, azután következtek sorrendben a fejlődés egymást követő stadiumai szerint: a kalandozás, a vallásosság, majd a lovagiasság, az emberszeretet, — az abszolút törekvésekkel szemben mint reactió föllép a szabadság, egyenlőség és testvériség eszméje, melyeknek szülöttei a communismus, nihilizmus és Kainja és Ábelje, az anarchia és a világbéke.

A mi korunk mozgató erői a szabadság és egyenlőség eszméi s ezeknek összes szülöttei, melyeket egy általános névvel „modern socialismus”-nak neveznek.

Ha jól emlékszem, ez előtt két évvel egy nemes szívű és mély gondolkozású papi férfi ugyanezen helyen gyönyörűséges módon kifejtette önök előtt ennek a világot átölelő mozgalomnak lényegét. Idővesztegetés volna tehát ismétlésekbe bocsátkozni. Kiindulási pontnak elég az a legrövidebb meghatározás, hogy a szocializmus mindazon feladatoknak összessége, melyeket az emberek társas együtt élése oldhat meg. Ily megoldásra kínálkozó feladatok vannak a családi életben, a vallásban, a társadalomban s az államnak közigazgatási és politikai szervezetében.

Ezeknek a feladatoknak megoldásával már réges-régen foglalkoztak az emberek s különböző népek körében különböző igazságokat hirdettek. De míg az elmúlt századokban a szocialis igazságok inkább a családi és vallásos életben keltek életre, az újabb tanok a társadalmi élet ezredéves fundamentumait bontogatják s e hatású következtében összeomlással fenyegetik az állami, politikai és közigazgatási élet eddig megbonthatatlannak hitt bástyáit. De míg a régiek fanatikus hittel, fantasztikus lélekkel nemes ideákat hirdettek egy eszményi jövődőről, melyben a családi életnek szentsége, a vallásos üdvösségnek boldogító hite tartotta lekötve a lelkeket, addig a mai kor ábrándos szocialistái szakítva minden idealizmussal, az emberi jogok és anyagi javak egyenlőségében keresik boldogságukat. És szentül hiszik, hogy meg is találják.

Miről ábrándozik a mai ember? Minden esetre egy jobb jövőről, egy boldogabb korszakról, melyben a társadalom különböző rétegei között ma még fennálló válaszfalak mind leomlanak s az emberek között úgy a szellemi, mint az anyagi javak tekintetében nem lesznek meg azok az óriási különbségek, melyek ma a sorssal és viszonyokkal való elégedetlenség alapját képezik.

Ennek az ábrándos jobb jövőnek első és legkarakterisztikusabb vonása az volna, hogy hiányzanék belőle a szegénység és nyomor.

De hogy az egyenlőség elvének oly messzire menő kiterjesztése, hogy a vagyon is felosztassék, nem lehet egyéb mint vakmerő ábránd, csak egy kis higgadt gondolkozással mindenki beláthatja, a ki tudja azt, hogy az ellentétek a legszükségesebb tényezői a világrend fentartásának. A mint van mélység és magasság, szép és rút, erény és bűn, lelki szegény és zseni, ép úgy lenni kell anyagi szegénységnek és gazdagságnak is, mert a szegénység és gazdagság is mint ellentétek, tényezői a lélektani és fizikai törvények szerint felépült világrendnek.

Hiszen ha megtörténhetnék valaha az az abszurdum, hogy a continens földje egyenlő arányban osztatnék föl a föld összes lakói között s a körülbelül 18000 millió katasztrális holdnyi területből minden lélekre 12 hold jutna: még akkor sem volna az emberek között egyenlőség és megelégedés, mert az, aki Békés- vagy Temes-

vármege területén kapná ki a maga 12 holdját, sokkal jobban járna mint az, a kit a sors kereke a Sahara vagy a Gobi sivatag megművelésére kényszerítene, nem is vetve a mérlegbe azt, hogy London vagy New York legbelső területén egy 4—5 holdas telek 3—4 száz millió forintot ér, míg a Mount-Everestnek a hóvonalba eső csucsain 3—400 millió métermázsza kőszikla nem ér meg egy ujesti koronát.

Mégis, föltétve azt, hogy ez megtörténhetne: a szegénység és gazdagság úgy viszonylanék egymáshoz akkor is, mint ma, mivel az olyanforma ember, mint Rác Pali a híres czigány primás, gyermekei jussán épen 36 ezer volna vagyonszáma földesur, mint a spanyol király, a kinek egy gyermeke sincs.

Igaz, hogy magam sem vagyok egészen belenyugodva abba, hogy a földi javakból oly retentő kevés jutott osztályrészemül, mindössze talán csak annyi, amennyire egykor az öröklét párnáit elhelyezik, az én jogutódom, de az anyagi javaknak a szocializmus eszményi elvei szerint való egyenlőségét megvalósíthatatlan álomnak tartom.

Álomnak tartom, mert az egyenlőség és szabadság abban az eszményi értelemben, melyben megszületett, nem lehet egyéb, mint a léleknek egy örökös vágya, az ábrándozásnak soha ki nem merithető forrása, melyből szeretjük szomjuságunkat minduntalan elotlogatni, de a gyakorlati életben csak bizonyos körülmények között s csak részlegesen valósíthatók meg. Sőt még ott is, ahol az egyenlőség és szabadság elve a művelt állam és társadalom fundamentumát képezik, az emberi gyarlóság számtalan eszközt használ föl arra, hogy ezeket a fenséges eszméket meghamisítsa. Például a törvény előtt s az isten házában a legteljesebb egyenlőségnek kellene uralkodnia, de fájdalom, ma még itt sem láthatjuk a szocializmusnak ezt a nemes törekvését életre kelve. Sok embert védelmez az immunitás, még többet a protekció. A kiket a törvény politikai vétségek miatt üldöz, azok az ország határain túl minden államban menedéket találnak. Egyszerű rendzavarásért vagy utcai kihágások miatt a szegény munkás embert azonnal becsukják, az urnak csupán nevével jegyzi föl a rendőrség.

Sajnos, hogy meg az isten házában sem lehetünk teljesen egyenlők; a szentelt falak közé is bevisszük azokat a nagy különbségeket, melyek a falakon kívül fennállanak közöttünk. A kik hivatali állásuknál, vagy társadalmi szereplésüknek fogva előkelőbbek, az első padokba ülnek, az alsóbbrendű emberek az utolsó sorokban s a szegényház lakói a templom pitvarában foglalnak helyet.

Távol van az tőlem, hogy a templomba-járásnak ezt az ősi rendjét megváltoztatni akarnám, csupán csak azért említem föl, mert ez is egyik eklatáns példája annak, hogy egyenlőség az emberek között abban az eszményi alakban, melyben azt 1792. óta, a művelt népek valamennyi forradalma hirdette, még azon a téren sem valósítható meg, a melyen a legtöbb ember azt hiszi, hogy már meg is van.

De a legképtelenebb dolognak látszik előttem a társadalmi téren való egyenlőség elve, mert bár isten teremtményei vagyunk mindnyájan s jóllehet mindnyájan egyformán születünk: emberi fejlődésünk folyama alatt annyira elkülönbözünk egymástól úgy fizikailag, mint erkölcsileg és lelkileg, mintha ahányan vagyunk annyiféle anyagból gyurt volna emberré a természet.

Mindenekelőtt elválasztja az embereket egymástól a foglalkozás és élethivatás. Ideális gondolkozású ember el tudja képzelni azt, hogy az egymással homlokegyenest ellenkező foglalkozású és hivatású emberek a társadalmi élet ugyanazon gyűrűjébe tartozzanak, de a gyakorlati élet, mióta ez a világ fennáll, mindig azt mutatta, hogy az egyes elválasztó falak, — valahányszor leromboltattak, ugyanannyiszor épültek föl önmaguktól. Mert ennek a fölépülésnek lélektani törvényei vannak. Költőt csak költő, művészt csak művész érthet meg tökéletesen s ki kapcsolná össze egész érzésvilágát azzal, a ki őt soha meg nem értheti. Tessék csak jól megfigyelni ezt a mi társadalmunkat, melyben nem költőkről és művészekről, hanem iparosokról, kereskedőkről, hivatalnokokról és magánzókról beszélünk. Mindeniknek más a foglalkozása, más a hivatása. És tessék megfigyelni azokat a kísérleteket, melyek azt célozták és célozzák ma is, hogy a foglalkozások között levő választófalak leromboltassanak, de a legnagyobb eredmény, a mi eddig eléretett, csak annyi volt, hogy a hazafias ünnepélyek alkalmával a szónokot együtt éljenzettük, s képviselőválasztások idején a pártunkon levőkkel kezét szorítottunk.

Hát én ezekben a tényekben sem a törvény előtti, sem a társadalmi egyenlőséget nem látom megvalósítva. De igenis a szocializmus e magasztos elvében látok egy krisztusi vonást: „az erkölcsi élet és világnézet egyenlőségét s lelkesedem a szocializmus ama törekvéseért, hogy az emberek legyenek egyenlők a jóban s az erkölcsi igazságok keresésében. Ez a cél nemes, mert magába foglalja mindazon eszméket és igazságokat — még pedig egymástól elválaszthatatlan kapcsolatban, melyeket a mai kor téves tanokkal telített szocialistái separáltak hirtetnek.

Pedig tagadhatatlan az, hogy sok igazság van azokban a törekvésekben, melyek a napról-napra élő munkás kezeket egyfűttes akcióra tömörítik, a tőke és gazdagság ellen. Igazság az, hogy a szegény embernek is ép annyi a létjogosultsága, mint a gazdagnak; igazság az, hogy a tőkének fundamentumát a munkaerő képezi; igazság az, hogy az iparnak, kereskedelemnek, földművelésnek épen azok az erők legfőbb tényezői, melyeknek jogai a legszűkebb korlátok közé vannak szorítva. És ha a mai kor szocialistái ez igazságok alapján állva, törekvéseik végső céljául azt tűznék ki, hogy emberi és társadalmi jogaik elismertessenek és méltányoltassanak: az egész föld kereségekben nem volna egyetlen művelt érzésű ember, a ki maga is ne lenne azonnal szocialista.

De e helyett mit tapasztalunk? Mivel teljes egyenlőség sem a fizikai, sem a lelki életben nincs és nem is lehet: az ideálisták tulzott követeléseit oly társadalmi és politikai ellentéteket szültek minden népnél, melyek a forradalomnak lettek kovácsai. Ugyanis a nagyobb erők birtokosai a maguk számára foglaltak le ügyszólván minden jogot. Övék a szellemi erő, övék az anyagi vagyon, övék a kormányzó hatalom s ezen erők összességével szeretnék a világ külső képét saját tetszésük szerint formálni. Az anyagi és szellemi erővel nem bíró nagy tömeg pedig csak eszköz a hatalom kezében cél-

jai megvalósítására. Azonban a nagy tömeg ébredeni kezd; lelkében a szocializmus eszméinek fénye dereng, de mivel a műveltségnek nem azon a skáláján ment keresztül, mely fokozatos emelkedésben juttatja el az embert a gondolkodás magasabb színvonalára, egy ugrással egyenesen az anyagi javaknak s a politikai jogoknak egyenlőségét tűzte ki törekvéseinek céljául.

Hasonlítsuk össze a mai idők folyamán felmerült nagy küzdelmeket egymással. Oroszországnak 100 millió lakója a legegényibb emberi jogokon kívül semmi más jogot nem élvezett, — most egyszerre a tetgerjedelmesebb politikai jogok élvezetébe lépett s kikerülte a műveltség megszerzésének hosszadalmas processusát. A műveletlen nagy tömeg lelkében egy eddig ismeretlen láng gyult föl: a szabadság lángja, mely a szocializmus egyik legnemesebb eszméjének, a politikai egyenlőségnek elvével egyesülve, felkavarta azt az iszonyatos nagy ember-tömeget, de az ezer, meg-ezer ártatlan ember vérenek kiontása, az állami életet fentartó gépezet működésének feltartóztatása s kiszámíthatatlan sok millióinak sárbado-bása. Csekély ár ahöz a rendkívüli eredményhez képest, hogy ez a népes nemzet egy nagy idea megvalósításának küszöbéig eljutott. Szegény orosz nép! Azt hiszi, hogy ez által küzdelmeinek végső pontjáig jutott el, pedig igazi szocialis küzdelmei még csak ezután fognak kezdődni, — akkor t. i., mikor tudatára jön annak, hogy látszólagos politikai jogegyenlősége mellett is szellemileg és anyagilag le van igazva. A szélesebb körű műveltség megszerzésének folyama alatt lelke megtelek vágyakkal, ábrándokkal, keserű csalódásokkal s újra nihilistává lesz. Mert a mi a művelt népek körében szocializmus, vagy communismus, az a kevésbé művelteknél nihilizmus, mely a szenvedésekben kimerült léleknek rögtön itélő széke elé idézi mindazokat, a kiket szenvedései okozójának tekint. Ettől már csak egy lépés van az anarchiáig, melyben megbomlik minden törvényes rend, hiányzik az élet és vagyonbiztonság.

És Oroszország ezt a lépést már megtette! Mennyivel eszményibb jelenség volt a nemrég lezajlott norvég forradalom, melyben vér helyett tinta, ágyuk és puskák helyett aczéltollak vívták ki a világ egyik legkisebb nemzetének politikai függetlenségét. Itt a fejlődés folyamán nem volt semmi ugrás. A függetlenné vált nemzet 98% táplálkozik lelki eledelével s ennek a művelt népek körében nem ütheti föl fejét sem a nihilizmus, sem a communismus, csak a legtisztább, legnemesebb szocializmus, mely ott már annyira általános, hogy nem is nevezhető szocializmusnak.

A küzdelem a szocialis tanok érvényesítésére nálunk Magyarországon is megkezdődött. Nem olyan vérengző, mint Oroszországban s nem is annyira általános, mint a Svédok között. Nálunk csak a nagyobb városok munkásai forrognak. (Vége köv.)

Nagyőrcei élet.

— A Polgári Kör. Műkedvelői előadás. —

A „Gömör-Kishont”-ban már volt szó arról, hogy Nagyőrcezen „Polgári Kör” van alakulóban. Örömmel adhatom hírül, hogy ez a kör nemcsak megalakult, hanem már meg is kezdte működését s most 2-án egy műkedvelői előadással a nagyközönség előtt is életelt adott magáról. S csak most, a mikor a kör működésben van, csak most látjuk, hogy a város polgársága mennyire nélkülözötte e központot, melyben tudatára jut egyútté tartozásának, látóköre kiszélesül, műveltsége fejlődik s magyar hazafias érzése megerősödik. Alig pár hete, hogy a kör megnyílt, s tagjainak száma már elérte a százat. Képviselve van közöttük a lakosság minden rétege, de zömét mégis a polgárság teszi. Az élénk társas élet, mely a körben naponként látható, s a kör nemes eszközei és tervei hivatva vannak a város polgárait tömöríteni, közgazdasági tudásukat emelni s hazafias érzésüket ápolni. A kör nemes eszközei között vannak a műkedvelői és „Urania” előadások rendezése, népszerű, szocialis és történelmi irányú felolvasások tartása stb. Első műkedvelői előadásával most teljes sikert ért el; a népszerű előadások közelebről szintén megkezdődnek. Szóval a kör elnöksége fáradsáttalan kitartással törekszik arra, hogy a város polgárságát, melynek eddig egyedüli találkozó és szórakozó helye a vendéglő volt, most megnyerje s meg is tartsa szabad idejében a hasznos szórakozásnak.

A most december 2-án tartott műkedvelői előadás fényesen sikerült. „Az Apórok” című vígjáték előadásán ott volt az egész város; ott volt mindenki, a ki a polgárság tömörülését, a polgárság művelődését és hazafias érzése megnyilvánulását és ápolását örömmel látja. A rendezőség és a szereplők alaposan kitétek magukért. A 3 felvonásos vígjáték előadását a műkedvelők 10 nap alatt oly szabatosan begyakorolták, hogy a közönség a közvetlenség hatása alatt az egész előadás alatt élénk tetszésének és teljes megelégedésének adott kifejezést.

A szereplőket egyenként és összesen dícséret illeti, de ki kell emelnünk Nagy Lajos urat, a régi műkedvelői társulat kiváló alakját, aki Bogyai Farkas szerepében sikerült, pompás alakításával a hallgatóságot állandóan derülttségben tartotta. Nagy Lajos, Schmidt Róbert és Szivák János urak játékaikat már előbből ismeri a rőcei közönség s így a vélemény csak az, hogy most is ügyesen játszottak. De általános meglepetést keltett azoknak a játéka, a kik ugyszólván most voltak először a színpadon. A hölgyek közül: Simkovic Mariska k. a. mint feltékény, fiatal asszony; Koren Hermin k. a. mint a szerelmes „kis Margit”, kit a nagyok közül mindig kiküldenek, s kit bánt szerelmesének félénksége; továbbá Kusnierik Linka k. a., kit saját apósa táncosnőnek néz; mind a hárman teljes sikerrel és hatással játszottak. Ugyancsak pompásan játszottak Szankó János és Broczkó Gyula (Zab Feri) urak is, akik szintén először voltak színpadon. De dícséret illeti Groszman Szidonia k. a.-t, továbbá Vilcsék Rezső és Novák Gyula urakat is. Első fellépésükkel ők is megmutatták, hogy a Polgári kör műkedvelőinek használható társai lesznek.

A jól sikerült előadás után megkezdődött a tánc, a melyben ugyszólván az egész közönség részt vett s együtt maradt reggel 6 óráig.

Felvilágosítás.

A rimaszombati társadalom középosztályában egy mozgalom indult meg azzal az irányzattal, hogy egy otthont képező Casinót létesítsen magának azért, mert úgy a Casinóban, mint a Polgári Olvasókörben csak szívesen látott vendégnek érezi magát.

A mozgalom széles terjedelmű, az első napokban 100-ig menő aláírást tudott szerezni, ebből tehát szükségképp látszik, hogy a mozgalom nem ok nélkül indult meg.

A si vis pacem para bellum elvénél fogva, de magából abból a tényből kiindulva, hogy minden harc békében szokott véget érni — azt hisszük, hogy a mozgalom nem szétválással, de egyesüléssel fog végződni, ha egy Casinó, mint az Olvasókör szíves látás helyett otthont tud biztosítani azoknak, a kik most azt ott fel nem találják.

Nem harczért, de békeért indult meg a mozgalom s valószínű, hogy ezen felszólalás és felvilágosítás után épen az lesz az eredménye, hogy egy Casinó, mint az Olvasókör tagvesztés helyett tagszaporodást érnek el s a Casinó tagsági díj felemelés nélkül is eleget tehet anyagi kötelezettségeinek.

A fegyveres embert nem kell mindig ellenségnek nézni.

A mozgalom hívei sem támadás végett, hanem saját posztójuk érdekében egyesültek.

A casinónak 17-iki közgyűlésén lesz módjában oly nyilatkozatot tenni, mely megnyugtató lesz s az Olvasókör is megfogja találni a módot — szerintünk egy tárgyaló létesítésével — pótolni az évek óta érzett hiányt.

Az új Casinó csak ultima ratio.

E felvilágosítással tartozunk a közönségnek.

Rimaszombat, 1905. decz. 7.

A mozgalom szervezői.

Hirek és vegyesek.

Olvasóinkhoz. Tisztelettel felkérjük lapunk mindazon olvasóit, kik még az előfizetést meg nem ujtották avagy hátralékaikat ki nem egyenlítették, hogy egy az előfizetést megújítani, mint a hátralékos előfizetést ki egyenliteni szíveskedjenek. Tisztelettel

a „GÖMÖR-KISHONT” kiadóhivatala.

Személyi hírek. Főispánunk Pelsőczy Hámos László családjával együtt folyó hó 5-én Budapestre utazott, s onnan csak a karácsonyi ünnepekre fognak visszatérni. Közben azonban folyó hó 11-én a vármegyei közigazgatási bizottsági ülésen fog elnökölni.

Kubinji Géza, Komáromvármegye és város főispánja f. hó 3 és 4-én Gömörpanyiti birtokán időzött, s onnan folyó hó 5-én tért vissza székhelyére.

Püspökök felszentelése. A pápa — mint a fővárosi lapokban olvassuk — személyesen kívánja az ujonnan kinevezett püspököket, köztük Balázs Lajos rosnói püspököt is, Rómában felszentelni. Az ünnepélyes aktus hír szerint f. hó 24-én lesz.

Bírói vizsga. Smál Gyula kir. törvényszéki jegyző, fiatalágunk egyik tehetséges és közkedvelt tagja f. hó 4-én tette le a bírói vizsgát egyhangú szép sikerrel.

Megerősítés. A vallás- és közoktatási miniszter Hanvay J. Ede dobsinai állami polgári iskolai igazgatótanítót igazgatói minőségében megerősítette.

Kinevezés. A „Hivatalos Lap” folyó hó 6-án megjelent száma hozza a *Penyigei* Manczur Lajos orsovai járásbírói albirónak az itteni kir. ügyészséghez alügyészsévé történt kinevezését. Az új alügyész e hó végén foglalja el állását.

Halálozás Miskolcra vettük a gyászhirot, hogy *Soltész Nagy Kálmán,* Miskolc városnak hosszú időn át tevékeny polgármestere és volt országgyűlési képviselő f. hó 5-én Budapesten elhunyt. Az elhunyt hivatlan érdemei vannak *Miskolc* város újateremtésével s e mellett mint egy előkény modorú, buzgó férfi, mindenki bizalmát és közbecsülését bírta. Temetése f. hó 8-án d. u. 5 órakor ment végbe nagy részvét mellett Miskolcon. A haláleset kiterjedt és előkelő rokonságot borított gyászszal. — Bennünket is érintett a gyász, mert az elhunyt rokonságban állott a helybeli *Lukács, Lengyel, Veres* és *Török*-családokkal és több ízben megfordult vármegyénkben.

Az állami gyermekmenhely megtekintése. A most épült állami gyermekmenhelyet és berendezését az országos Fehér-kereszt egyesület gömörmegyei fiókjá *Bornemisza Lászlóné* elnöknő és dr. *Löcherer Tamás* igazgató főorvos vezetése alatt f. hó 12-én, azaz kedden d. e. 10 órakor fogja megtekinteni. Az elnöknő ez uton kéri az egyesület tagjait, hogy minél számosabban szíveskedjenek megjelenni. Találkozás az elnöknő lakásán a megyeházán.

Városi közgyűlés. Rimaszombat város képviselőtestülete Dr. *Kovács László* polgármester elnöklésével f. hó 7-iken közgyűlést tartott, melyen a tisztviselőknél kívül jelen voltak: *Baksay István, Baksay József, Boczkó Dániel, Fekete Pál, Barna Imre, Ethey Frigyes, Barányi Gusztáv, Jacsó Pál, dr. Kármán Aladár, Molnár József, Soós Ferenc, Sütő István, Szomolnokyi Antal, Rónay Gyula, Varga István, Zachar Gusztáv, dr. Zehery István.* A közgyűlés tárgyat képezte a Jánosi-utczában elrendelt kútfúrás iránt való intézkedés. A legutóbbi közgyűlés ugyanis elhatározta; hogy 100 méterig furat; miután ezt elérték s a talajban változás nem mutatkozott; a polgármester szakértő véleményét kérte a továbbiakra nézve. *Szontagh* főbányabiztos ajánlatára a földmivélségi miniszterium geológiai osztályához fordult, honnan *Horsetzky* Henrik osztálygeológust küldték ki. Személyesen itt meg-ejtett vizsgálata után a szakértő oda nyilatkozott, hogy nagy mennyiségű és állandó víz kaphatás kérdéses ugyan, de mindenesetre legalább 200—220 méterig folytatandónak tartja a furást, hogy a talajviszonyok megismerésére

támpontot nyerjünk. Eddig a furatás 115 méterig 1229 kor. 31 fillérbe kerül s még ugyanennyi várható; tehát 3500 koronát kell a városnak áldoznia, ha 220 méter mélyen élvezhető jó vizet nem kap. Ha azonban ily mélységben jó viz találatnék, akkor a szerződés értelmében 11000 korona jár a vállalkozónak. A közgyűlés a polgármester javaslatát magáévá tette, a kut 220 méterig furatását elhatározta s a tanácsot a teendővel megbízta. Még a *Schwarz Pálné* lakásába — a Kaszinó épület földszintjén — a 236 kor. 40 fillérbe kerülő villanyvilágítás bevezetését határozták el. A bérlő az összeg felét részletekben törleszti s a szutori- és pokorági-utczák egy-egy villanylámpával való ellátását határozták el. Ez 100 koronára kerül. Ezzel a közgyűlés véget ért.

Halálozás. Dr. *Lichtschein* Adolfiné, a helybeli izr. négyelet tisztos elnöknőjét mély gyász sujtotta le. Nővére, özv. *Markovits* Emilné, szül. *Kohn* Emma f. hó 2-ikén 74 éves korában Battonyán meghalt. A kiterjedt rokonsággal bíró, köztisztviselőben állott matronát nagy részvét mellett temették el 4-ikén.

A korcsolyázó egyesület most már mindenképp határozatképes rendes közgyűlését ma vasárnap tartja a takarékpénztár termében d. e. 11 órakor *Kolbay* Sándor elnöklésével.

Érdekes felolvasást tartott mult vasárnap délután a Polgári Olvasókörben dr. *Veres* Samu főgimnáziumi tanár, lapunk régi jeles munkatársa. A felolvasást, melyet mindvégig élénk figyelemmel és méltó érdeklődéssel hallgattak a szép számú, díszes hölgy és úri közönség — lapunk más helyén egész terjedelmében közöljük. A hallgatóság lelkes éljenzéssel és tapsal fejezte ki elismerését a szép felolvasásért, melyben a szocializmus kor- és időszerű eszméjét ismertette az előadó professzor úgy, hogy szellemes ötletekkel, élvezetes formában, még a hölgyeknek is kedvessé tudta tenni ezt a világmozdító eszmét, melylyel az ország és a társadalom sorsát intézőknek is foglalkozniok kell.

A Kaszinó, társadalmi életünk központja, mint már megirtuk, — a legutóbbi választmányi ülés értelmében f. hó 15-én választmányi és 17-én délután 3 órakor a ciklust bezáró közgyűlést tart, melyen a jövő alakulás módozatait is eldöntik. — Az alakulásra vonatkozó iv már ki van téve a kaszinóban, s azt mindjárt az első két napon 95-én irták alá. — Nem hallgathatjuk el, hogy a kaszinó legutóbbi választmányi ülése után, melyben a tagsági díj emelését határozták el, — mozgalom indult meg állítólag azért, mert a kaszinó szellemével többen nincsenek megelégedve, s ezek az urak „tömörülés” jelszava alatt új kaszinót kívánnak létesíteni 15 korona tagsági díjjal. A forgalomba jött íveket alá is irták majdnem százan. És ha már az akció tényét konstataljuk, kénytelenek vagyunk a hozzáfűzött reflexiónak is kifejezést adni, ez pedig így szól: hogy az itteni kisvárosi társadalomnak nem négy találkozó helyre van szüksége, mert így a kaszinók képzésére még nagyobb tér nyílik, hanem az eddigi cél az volt, hogy mindinkább közelebb hozzák a társadalmi rétegeket. Az új kaszinó e cél ellenére alakítatnék, s így sokan helytelenítik is a mozgalmat. Legokosabb volna talán a kaszinó közgyűlésén kifejezést adni a kívánságoknak, s ott az esetleg mutatkozó ellentéteket kiegyeztetni.

Körmek-otthon karácsonya. Már előzőleg közöltük, hogy a gyermekvédelem államosításával az országos Fehér-kereszt egyesület gömörmegyei fiókjá gyermekeit a törvény értelmében általadta az állami gyermek menhelynek. Ez után, hogy vagyonát megfelelőképpen gyümölcsöztesse és jótékonytágra továbbra is gyakorolja, régi helyiségében (a temető kapunál) egy árva nyomorék gyermekek otthont létesített. Ez időszerint is már 5 árva nyomorék gyermek talált otthont és megfelelő gondozást jöszívű hölgyeink szerény hajlékában s nyomorék árváinak *Jézus* születésének emlékére örömmünnepet fog rendezni. A mily szerény, de eredményében gazdag az egyesület működése, ép olyan szerény lesz ez az első ünnep is. Karácsony előtt pénteken, f. hó 22-én d. u. 4 órakor fognak az egyesület tagjai a *gyermek-otthonban* gyülekezni, s a szegény árvákat ajándékokkal meglepni. Örök zöld karácsonyfát fognak jöszívű lelkes hölgyeink gyujtani, melynek minden egyes kis gyertyája lesz a szerény adakozás soha ki nem alvó örök mécse. Ez uton kéri tehát az elnökség az egyesület tagjait, hogy csekély új vagy ócska ruhácskával vagy más egyéb értéktelen holmicskával szíveskedjenek a jelzett időben és helyen minél számosabban megjelenni és az ünnepélyen részt venni.

Főuri vadászat. *Fülöp* szász Cöburg góthai fejedelmi herceggel fiával és vendégeivel folyó hó 7-én több napra tervezett vadászatra városunkon át Felső-Balagra érkezett. A rimaszombati állomásnál *Marikovszky* Géza uradalmi főintéző, *Császákóczy* Károly erdőmester és *Barna* Imre rendőrkapitány fogadták a magas vendégeket.

Diák hangverseny. Főgimnáziumi ifjúságunk jótékony célú hangversenye iránt igen szép az érdeklődés városszerte. A hangverseny — miként már több ízben megirtuk volt — f. hó 16-án, szombaton lesz a főgimnázium tornacsarnokában. Kezdeté esti 8 órakor. Belépődíj személyenként 2 korona. A műsort lapunk mult számában közöltük volt. Bann van a meghívóban is. Erdekességét és jelentőségét mindenesetre nagyban emeli a két vendég — *Loysch* Irénke és *Terhes* Ilonka közreműködése. — A meghívókat a rendezőbizottság e napokban küldte őket a posta útján. Akik bármi véletlenségből nem jutottak volna meghívójukhoz, szíveskedjenek ezt bejelenteni akármelyik diák útján a rendezőknek.

Színészet. A besztercebánya—munkácsi színi-kerület jeles igazgatója *Mezey* Kálmán, kit városunk és vidéke közönsége az előző évekből jól ismer, kitünő erőből szervezett dráma-, vígjáték- és operette társulatával f. hó 12-én kedden megkezdte városunkban előadásait. Nagy falragaszok hirdetik az előleges jelentést, s ebből látjuk, hogy a zenekarral bíró jó társulat sokat ígér — amennyiben tagjai a vidéki színészet jeleseiből vannak összeválogatva, s az előadandó darabok műsorába a fővárosban színrekerült újdonságok mind fel vannak véve. A bérlet ára 12 előadásra oldal- és támlászék 20 kor. A bérlet eszközölésével Baróti Rezső titkár van megbízva. A színpártoló közönség szíves figyelmébe ajánljuk a jónévű igazgató vállalkozását s reméljük, hogy a támogatás nem fog elmaradni.

„Rimaszombat és vidéke jótékony nőegyesülete” ez évben december hó 21-én, csütörtökön d. u. 5 órakor az egyesült prot. főgimnázium tornacsarnokában rendezi szokásos karácsonyi ünnepélyét. — A cél általánosan ismert: *Jézus* születése napját ünneppé tenni azok számára is, akikhez mostoha az élet; ruhát adni a didergő, árva gyermeknek, a szegény, munkára képtelen aggnak; a karácsonyi fényénél szebb ragyogást teremtteni azokban a szemekben, melyekben a könyek állandó otthont leltek, az öröm ragyogását; — szóval a szeretet ünnepén a szeretet munkáját végezni. — Ebben a nemes munkában részt venni kérjük föl — egyesületünk megbízásából — tiszteletteljesen a n. é. közönséget. Hálás köszönettel fogadunk s e lapban nyilvánosan nyugtázunk: pénzdományt, viselt ruhát, élelmiszert. — A szíves adományokat kérjük december hó 18-áig dr. *Marikovszky* Istvánné igazgatóhoz küldeni. — Rimaszombat, 1905. decz. hó. — *Samarjay* Jánosné elnök. *Molnár* Józsefné, alelnök. Dr. *Marikovszky* Istvánné igazgató.

Telefon Rimaszombatban. Városunk egy fontos lépéssel halad előre, a mennyiben a kassai postai és távirati igazgatóság intézkedése folytán a nyár folyamán városunkban városi telefon-hálózat lesz felépítve, mely hálózat a helyközi telefon hálózatba bekapcsolatik. Ezzel egyidejűleg épül ki a megyei közigazgatási telefon hálózat, mely remélhetőleg szintén befog kapcsoltatni a helyközi hálózatba, miáltal megyénk területén levő bármely előfizetővel közvetlen beszélgethetünk. — Az előfizetés díja magánosoknak 120 kor., hivatalok s jótékony intézeteknek 60 kor., szállodáknak 180 kor. lesz. Aláírás végett a helyi posta-távirat hivatalban kell jelentkezni.

A karácsonyi szünet a helybeli egys. prot. főgimnáziumban f. hó 23-án, szombaton reggel veszi kezdetét.

Megyebizottsági tag választás Jolsván. Barger Guidó megyebizottsági tag lemondása folytán megüresedett helyre a jolsvai választók 115 szavazatból 76 szóval *Porubszky* Imre tb. főszolgabíró — mint a város szülöttjét és polgárát választották meg.

Talált óra. Főgimnáziumunk egyik tanulója tegnap, szombaton reggel a Kossuth-utczában egy dupla fedetű férfi órát talált s azt *Loysch* Ödön igazgatónak adta át, aki azt a rendőrkapitánysághoz juttatta. Jogos tulajdonosa ott — kellő igazolás után átveheti.

Halálozás A városunkban hosszú ideig működött, *Brauner* Gyulát, ki most Sárosvármegye törvényhatósági állatorvosa, súlyos csapás rendítette meg, 16 éves kedves leánya: *Brauner* Lenke a tanítónőképző-intézet 3 ik osztályának növendéke f. hó 2-án hosszas betegség után Eperjesen meghalt. Temetése általános részvét mellett ment végbe f. hó 5-én.

Köszönetnyilvánítás. Dr. *Lichtschein* Adolf várm. tiszteletbeli főorvos, vasuti orvosi tanácsadó ur a polgári olvasókörnek két darab házépítési kötvényt visszaadományozott; miért is az elnökség lapunk útján hálás köszönetet mond az adományozó urnak.

Végtárgyalás. A konzervgyár lelketlen sikkasztói *Németh* Zoltán és *Fürst* Emil felett folyó hó 11-én hétfőn fog itélkezni a helybeli kir. törvényszék nyilvános főtárgyaláson. A két vádlottal együtt terhelt *Böhm* Sándor is.

Vásáráthelyezés. A miskolci kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy a kereskedelemügyi m. kir. miniszter megengedte, miszerint a *Nagyrocz* r. t. városban f. évi december hó 16-ra eső országos vásár ez évben kivételesen f. évi december hó 15-én tartassék meg.

Nyugtázás. A csizmadia iparos ifjúság által f. év okt. 21-én tartott táncmulatság tiszta jövedelmeként az „ipartestületi nyugdíjgyűlés” alaptőkéje javára átadott 25 kor. 10 fillér átvételét köszönettel nyugtázom. Rimaszombat, 1905. decz. 7. *Kovács* István pénztárnok.

Elveszett vizsla. *Török* Bálint jánosi földbirtokos fehér vörössel foltozott „Csekk” névre hallgató him vizslája eltévedt. A tulajdonos ez uton kéri a feltalálót, hogy azt költségére küldje Jánosiba.

Motorkezelői tanfolyam. A miskolci kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy a budapesti m. kir. technológiai iparmuzeumban 6—6 napra terjedő motorkezelői tanfolyamok fognak tartatni. E tanfolyamokra, melyeken az anthracit-, koks és faszéntüzelésre alkalmas generátor gázmotorok kezelése mutatattatik be, motortulajdonosok, kezelők és leendő kezelők, (önálló iparosok) jelentkezhetnek az illetékes ipartestület útján. Oly helyekről, hol ipartestület nincs, jelentkezéseket név, foglalkozás és lakhely megjelölésével a miskolci kereskedelmi és iparkamara fogad el.

A kereskedelmi és iparkamara. A kereskedelmi és ipari érdekképviselet iránt hazánkban is mind nagyobb érdeklődés mutatkozik. Ezen érdeklődés kielégítésére szolgál a Sugár Ignác dr. miskolci kamarai titkár által a „Kereskedelmi és iparkamara” czim alatt irt munka, mely rendszeresen feldolgozva ismerteti a kereskedelmi és iparkamarák történetét úgy hazánkban, mint külföldön. Megírja a kamarák szerepét, jellemét, hivatását, feladatát, a kormányal és hatóságokkal való viszonyát. Adja a hazai vármegyéknek és városoknak kamarai kerületenként való felosztását. Külön fejezetekben tárgyalja a kamarai tagok jogait, kötelezségeit, a kereskedők és iparosok választó jogosultságát, a választási eljárást. Majd ismerteti a kamarák működését, teljes és osztályüléseit, az elnök, alelnökök, a titkár jogkörét, feladatait; a kamarához intézett iratok bélyegkötelezettségét stb. A kamarák háztartásával, a kamarai illeték fizetésének kötelezettségével, az az alól való mentességekkel, a költségvetéssel foglalkozik az utolsó fejezet s végül adja a kereskedelmi és iparkamarákról szóló teljes törvényt. A 130 oldalra terjedő munka *Radványi* István kir. tanácsosnak, a miskolci kamará negyedszázad óta elnökének van ajánlva és *Lövy* József fia miskolci könyvkiadó czég bizományban jelent meg. Ára 2 korona.

A „Három Rózsa” átalakítására beadott terveket a széppészeti bizottság alapon megbírálta s szakértői előterjesztés és vélemény alapján az első díjat — miután a tervek egyike sem absolut becsú — nem adják ki. A második díjat kiadni javasolják a legsikerültebb: „A Rózsa” jellegű terv szerzőjének.

Halálozás. Kercsik Pál régi helybeli iparos hosszas betegség után f. hó 7-ikén 76 éves korában meghalt. A tisztaság elert iparos polgártársunk a régi mesterek tipikus alakja volt, míg dolgozni tudott, szorgalmas, igyekvő ember volt. F. hó 9-ikén temették el.

A posta csomagok gondos csomagolása és címzése tárgyában a postaintézet a következőkre figyelmezteti a feladókat: 1. Pénzt, ékszeret más tárgyakal egybecsomagolni nem szabad. A csomagolásnál lehetőleg faláda, vagy vessző kosár használandó, a vászon, vagy erős csomagoló papirba burkolt csomag erős, esomóltan spárgával kötendő le, melynek végén mindig pecsétviaszkal és vésett pecsétnyomóval zárandók le. — A címzésnél az utca és házszám jól olvasható irással irandó fel; felette fontos, hogy a feladó egy saját nevével és lakásával is ellátott közönséges papírlapra irt címet tegyen csomagjába, mert ez által teljesen biztosítva van, hogy csomagja el nem vész. Budapestre és más zárt városokba fontos a fogyasztási adó alá eső küldeményeket részletesen kitüntetni, mert ez által gyorsabban kapja a címzett kezeihez a csomagját. Az ily küldemény tartalmának eltitkolása a fogyasztási adó 3 szorosának megfizetésére kötelez.

A „Napközi Otthon” javára e hét folyamán a következő szives adakozások történtek: Stech Kálmáné 5 kor., Szabó Károlyné 6 kor., Samarjay Jánosné: egy bödön zsír, 150 liter liszt, 60 liter bab, 3 zsák burgonya, 9 kg. hus, 6 kg. só, hagyma, Széman Endre 10 kor., Fábry János 4 kor., Geduly Gézáne 10 kor., dr. Kármán Aladárné 10 kor., ifj. Sütő István 2 zsák burgonya, 20 liter liszt, 20 liter bab. Fogadják ez uton is hálás köszönetemet. Rimaszombat, 1905. december 8. *Dr. Marikovszkyé.*

Az új téli menetrend, mely október 1-én lépett életbe, a mi vonalunkon változást nem hozott, csupán annyit, hogy a nyári fűrdővonatok beszüntettek. A vonatok Feledről érkeznek: 10 ó 58 p., 3 ó 30 p., 7 ó 54 p., este és 7 ó 15 p., Bánrévére érkeznek: 11 ó 33 p., 4 ó 6 p., 7 ó 52 p. és este 8 ó 38 p. Indul. Bánrévéről: 8 ó 8 p., 12 ó 40 p., 4 ó 41 p., este 8 ó 39 p., Feledről indul: 8 ó 47 p., 1 ó 18 p., 5 ó 21 p., este 9 ó 35 p., Fülekről indul: 10 ó 2 p., 2 ó 37 p., este 6 ó 34 p., 10 ó 48 p., és 5 ó 7 p. Losoncra érkeznek: 10 ó 19 p., 3 ó. — p., este 6 ó 50 p., 11 ó 13 p., és 5 ó 33 p., Losonczról indul: 9 ó 30 p., 1 ó 29 p., este 6 ó 6 p., 10 ó 21 p., és 4 ó 42 p., Fülekre érkeznek: 9 ó 47 p., 1 ó 53 p., este 6 ó 21 p., 10 ó 47 p., és 5 ó 6 perczkor.

Felülfizetés. A nagyrőcei „Polgári-kör” f. hó 2-án tartott mulatságán felülfizettek: Szontagh Andor 20, Gaszner Imre 5, Kael Károly 4, Prekopa Károly 3, Makfalvi Ferenc 3, Dancsházy Gusztáv 2 kor., dr. Kubinyi János 1 kor. 50 fill., Pétermann Károly 1 kor. 50 fill., Gál Sámuel 1 kor. 20 fill., Broczko Márton 1, Sturmán János 1, Wachsberger Miksa 1, Jakobovics A 1, Jakobovics S. 1., Drenka Sándor 1 kor., Remenyik Dénes 30 fillér. — Fogadják érte a rendező bizottság őszinte köszönetét.

A gömörmezei múzeum részére ajándékozott tárgyak jegyzéke 1905. novemb. hóban.

Antik álló óra és egy színes kép, Stehlszky Ignácztól.

Két drb. ezüst gyűrű, Molnár Gerőtől.
Tóth Pápay János dr. képe keretben, Vályi Ilonától János.

Aczél sarkantyú a XVII. századból, Raab Ferencztől.
Sági J. Néprajzi gyűjtemés és Jelentés 1904-ről a Múzeumok és Könyvtárak orsz. Főfelügyelőségétől

Vasárnapi Ujság 1854—66, 1874—75, 78—79-iki évfolyamai, 7 drb. könyv, 35 füzet Fábry Janostól

Közhasznú ismerettár 1. köt. Gyurko Sándortól
Gróf Mikó Imre emlékezete, Kerekes Jenőtől.

Rimaszombat város közigazgatási állapotáról szóló polgármesteri jelentés I és II évf. dr. Kovács Lászlótól
Dr. Veres Samu, Rimaszombattól — Nürnbergig, a szerzőtől.

Huszonöt darab régi házi eszköz (kis álló óra, 2 vörös pohár, üveg tálka, sárgaréz nyelvű tör. antik legyező, bányamécs, levényomó, ajtó-pánt 5 db.) Chászár Károlyné szül. Kovács Gizellától.

Kézpénzben husz korona egy múzeum látogatatótól.
A kegyes adományozóknak hálás köszönetet mond

a múzeum igazgatósága.

Szerkesztői üzenetek.

P. Jolsva. Jövő számunkra maradt mert elkésve érkezett.

Eladó.

Feled község közepén egy **üzlet és italmérési helyiségnek alkalmas épület telekkel örök áron eladó.**

Értekezhetni lehet **Szécsi Oszkár serkei körjegyzővel.**

Vásári helypénzszedési jog bérbeadása.

Csetnek nagyközség helypénzszedési joga 1906 év január 1-től, 1908. év december hó 31 ig terjedő 3 évi időtartamra bérbeadatik árverés utján.

Az árverés **1905 évi december hó 20-án** (szerdán) délelőtt 9 órakor fog Csetneken a városházán megtartatni.

Árverezni kívánók tartoznak az 1000 korona kikiáltási árnak 10 százalékát a bírónak az árverés megkezdése előtt átadni, ugyszintén a zárt ajánlatokat is.

Az árverési feltételek a község jegyzői irodában tekinthetők meg.

Csetneken, 1905. december 3 án

Csibur, jegyző.

Schvirian, bíró

Ujbor palaczkolva.

Alulírott értesitem a nagyérdemű közönséget, miszerint az ez idei termésű, tiszta kezelésű és kiváló jó minőségű valódi **almágyi uj boraimnak** pecsételt üvegekbeni **elárusítását megkezdtem.**

1 literes üveg valódi almágyi uj bor ára **40 kr., üvegre letét külön 5 kr.**

Tisztelettel: **Benyó Béla,**

almágyi szőlőbirtokos, bortermelő.

Kitűnő minőségű Arad hegyaljai borok kaphatók a TOMPA szállodában.

Ménesi fehér 40 kr. — Gyoroki fehér 32 kr.

Ménesi siller 24 kr. 1—26 **Gede István.**

Hirdetmény.

Sajógömör város tulajdonát kepező **vásárjog** folyó évi december hó 17 ik napjának délutáni 3 órakor Sajógömör városnázánál, **1906. január 1-től járó 3 évre haszonbérbe fog kiadatni,** nyilvános árverés utján, hová a bérleti szándékozók meghivatnak. Sajógömör, 1905. december 1.

Záhonyi, körjegyző.

Szabó András, bíró.

Kiadó lakás, eladó ház.

Az **Andrássy-út 23. sz.** alatti ház emeleti része, mely 5 szoba, elő- és fűrdőszoba, konyha, kamra, pincze, kert és egyéb hozzátartozandókkal **1906. év május 1-től bérbe kiadó,** — illetve az egész ház, nagy kerttel **örök áron is eladó.**

Értekezhetni lehet ugyanott a tulajdonos, **Pitta Lipót** építésszel. 2—6

Árlejtési hirdetmény.

5546. sz. — Rimaszombat r. t. város állatvásár terének **berendezési (ács) munkálataira** árlejtés hirdettetik.

Előírányzati összeg 14215 korona 34 fillér.

Részletes tervek és költségvetés városi mérnöknel megtekinthetők.

Zárt írásbeli ajánlatok 5% bánatpénzzel felszerelve **1905 évi december hó 23-ának** d. e. 11 órájáig adandók be a polgármesteri hivatalnál.

Rimaszombat, 1905. december 8.

Polgármester.

Lang Aladár divatüzletében

Deák Ferencz-utca 11. sz. alatt

a karácsonyi nagy vásár

e hó 10-én veszi kezdetét és a felsorolt cikkek az alant jegyzett, mélyen le-

szállított áron kiarusittatnak

1 pár legjobb minőségű karlsbadi glagé-keztü férfi v. női, fehér, fekete és színes, rendes ár 1.25 most — 99	
1 pár finom 5 rétü kézelő	— 35 " — 24
12 finom 5 rétü gallér	" " 2 40 " 1 98
1 drb fehér, finom, keményelejű ing, sima	" " 1 25 " — 98
1 drb ugyanaz redős mellel	" " 1 60 " 1 20
1 drb finom fehér ing puha piké mellel	" " 1 60 " 1 20
1 drb még finomabb	" " 2 — " 1 62
Egész finom ajur piké mellel	" " 2 50 " 1 83
1 finom tisztaselyem magánkötő nyakkendő	" " — 45 " — 29
Még finomabb	" " — 55 " — 38
1 tisztaselyem lord nyakkendő	" " — 55 " — 38
Egész finom, selyembéléssel	" " — 85 " — 64

Női kézimunkák előnyomva és megkezdve, valamint bőrtárcák 40% árlészállítással

Ugyanott egy jó házból való fiu fizetéssel tanulóul felvétetik.

Legalkalmasabb.

legkedvesebb

karácsonyi és ujévi ajándéktárgyak:

képeskönyvek,

verseskönyvek

ifjusági iratok,

imakönyvek,

albumok,

emlékkönyvek,

díszművek,

olajfestékek,

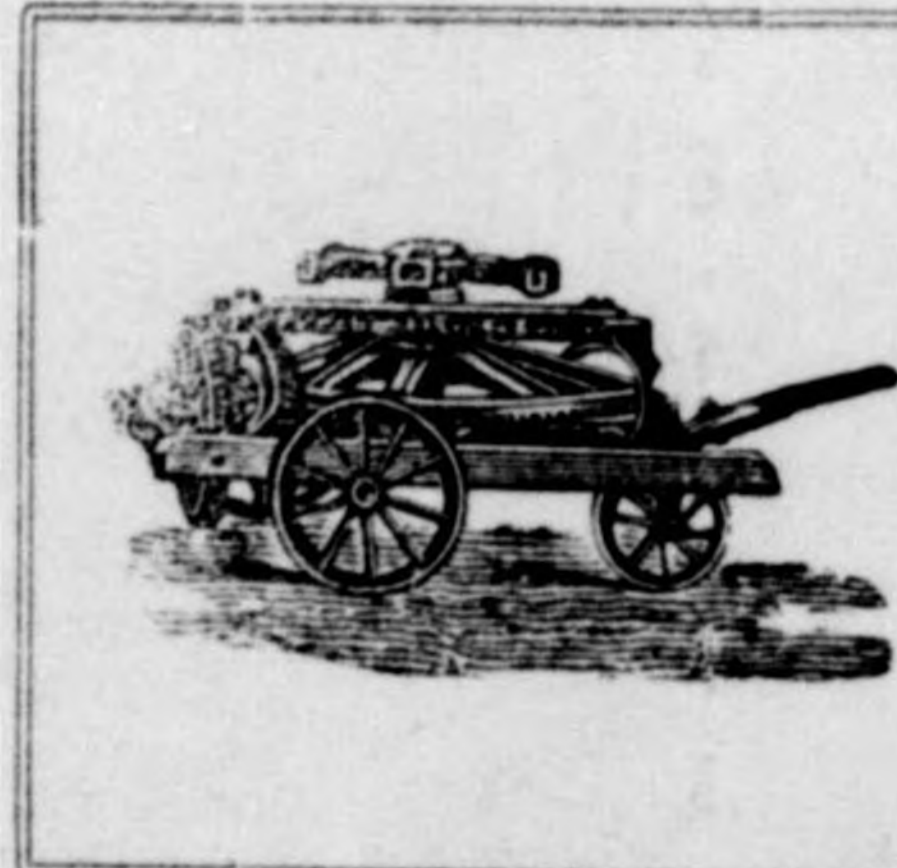
levélpapírok.

Óriási választékban kapható: Ifj. RÁBELY MIKLÓS könyv- és papirkereskedésében Rimaszombat.

FLEISCHER és TÁRSA

gazdasági gépgyára és vasöntődéje Kassán, Vám-utca 11. sz.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek a legujabb tapasztalatok szemmel tartásával czélszerűen s gondosan gyártott jóhírnevű gépeit, nevezetesen:

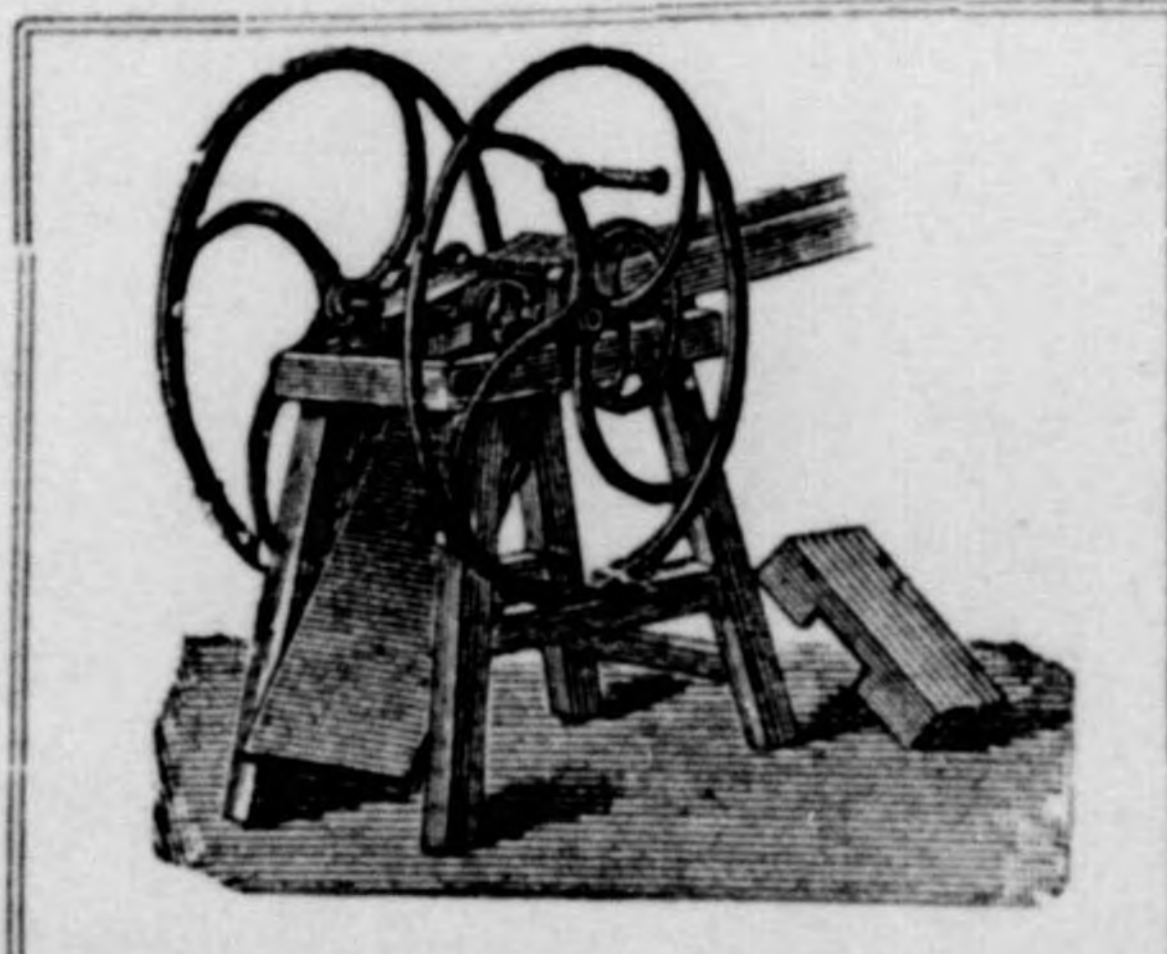

Szeoskavágókat, kézi- vagy járgányhajtsra

Répvágókat és tengerimorzsolókat.

Olajsajtolókat és olajmagpörkölőket.

Olajmag-zúzókat, — továbbá őrlő és daráló malmokat,

Progress-tisztító gépeket, lisztosztályozó hengereket,

szivattyúkat, gőzgépeket és gőzkazánokat,

malom- és szeszgyár-berendezéseket stb.

Gépeink, eszközeink és egyéb **gyártmányainkat** készletben tartjuk gyárunkban. — Gazdasági gépeink **képes-,** valamint öntődéni gyártmányai **árjegyzékét** kívánatra bérmentve küldjük.

2—6